

Ižangos žodis

Žmogus – istoriška būtybė. Mūsų dabartis skleidžiasi tarp atsimenamos praeities ir projektuojamos ateities. Vaizduotės uždavinys – užpildyti šią prarają tarp praeities ir ateities. Tai kūrybinis uždavinys, kuriuo audžiame savo kultūros apdarą. Kadangi kultūra priklauso nuo mūsų – visuomeninių būtybių – egzistencinių siekių, praeities vertinimas išskyla kaskart kitoks. Šia prasme mes savo naujai iškylančių tikslų šviesoje vis perrašome savo istoriją. Ir atvirkščiai, nuo mūsų istorinės žiūros priklauso uždavinių mastai. Taigi atmintis, istorija ir vaizduotė, formuodami vienas kitą, sudaro mūsų kultūros audinį, kurį kiekviena karta audžia iš naujo, tęsdama savo pirmtakų pradėtą darbą. Iškeldami tam tikrą istorinį įvykį, mes jį darome savo tikrovės dalimi, kuri išplečia kultūros visumą ir verčia koreguoti mūsų siekius. Taip mes kuriame savo tikrovę: ši kūryba apima įvardijimą ir įdabartinimą. Žmogaus tikrovė neatsiejama nuo to, kas tikra, t. y. kas svarbu jo egzistencinėje kūryboje. Todėl iškelti įvykiai fenomenų teisėmis dalyvauja gyvenamojo pasaulio kūryboje. Fenomenai ir reiškiasi mūsų sąmonei, ir formuoja ją. Atmintis ir vaizduotė – mūsų sąmonės dalys, vis auginančios visumą.

Šis numeris skirtas atminčiai, istorijai ir vaizduotei, kadangi tai neperskiriamos temos. Autorių tyrinėjimai vienaip ar kitaip susisieja su iškiliausiais apmąstymais

šią temą Vakarų tradicijoje (M. Heideggeris, P. Ricœuras, H.-G. Gadameris, U. Eco). Tai liudija apie mūsų atmintį, kuri neatsiejama nuo tam tikros tradicijos, su kuria susitapatiname. Šie pamąstymai – drauge sugrįžimas prie savo ištakų ir naujos būties metmenys, atmintis ir vaizduotė, interpretuojant savo tradicijos istoriją.

Keldami klausimą, kas yra atmintis ir kaip ji susijusi su sąmone (A. Ružas), autoriai nagrinėja pramano ir tikrovės santykį (A. Gedutis, T. Kačerauskas, J. Lavrinec), kasdienybės laiko aspektus (I. Nalivaiko, J. Lavrinec). Svarstoma, kokia yra politinė (John F. X. Knasas), socialinė (V. Pruskus) ir religinė (M. Briedis) atmintis. Bandant prisiminti tiek viduramžių Europą (A. Gedutis), tiek tarpukario Lietuvą (V. Pruskus), tiek sovietmečio Lietuvą (John F. X. Knasas) klausama, kokia mūsų egzistencijos (I. Nalivaiko) ir kūrybos (A. Gedutis) dabartis, kokia kultūros sandara (T. Kačerauskas, M. Briedis, J. Lavrinec).

Numerio temą savaip papildo V. Asakavičiūtės aprašyta filosofijos konferencija *Postmodernizmo fenomeno interpretacijos*. Nors jos tema – kita, joje taip pat buvo svarstomi atminties, istorijos ir vaizduotės klausimai.

Malonaus skaitymo!

Tomas Kačerauskas